

Аліна Новік,
магістрантка факультету
психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **Л.П. Попова**, к. філол. н., доцент (БДПУ)

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Актуальність. Національна стратегія розвитку освіти України в XXI столітті визначає, що головною метою української системи освіти є створення умов для розвитку й самореалізації кожної особистості. Концепція Нової української школи вимагає від учителя початкової школи здійснювати компетентнісний підхід у навчанні української мови та літературного читання. Це неможливо здійснити без оновлення методів навчання, без використання нових продуктивних навчальних технологій, до яких належить технологія розвитку критичного мислення (ТРКМ).

ТРКМ розроблена в кінці XX століття науковцями Центру розвитку етики та виховання особистості Бостонського університету. Теоретичні положення цієї технології розглянуто в роботах відомих зарубіжних учених М. Лімпана, А. Кроуфорда, С. Метьюза, Р. Стернберга, Д. Дьюї. Технологією критичного мислення як освітньою інновацією зацікавилися в Україні в середині 90-х років XX століття. Серед учених, які досліджували цю проблему, були О. Пехота, О. Пометун, Л. Пироженко, С. Терно, Т. Дятленко, В. Олійник, М. Шермет, І. Зязюн.

Педагогами всього світу було розроблено спільний проєкт «Читання та письмо для критичного мислення». У ньому запропоновано багато нововведень, які можна практикувати на уроках української мови та літературного читання. У рамках цього проєкту Чарльз Темпл, Джені Стіл, Куртіс Мередіт розробили теорію, за якою майбутнє відкриття для тих, хто вміє критично перевіряти інформацію, вибудувати власні реальності [3, с.14].

Метою нашого дослідження є обґрунтування необхідності впровадження ТРКМ на уроках української мови та літературного читання в початковій школі.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення психолого-педагогічного досвіду з проблеми використання ТРКМ на уроках української мови та літературного читання в початковій школі.

Критичне мислення – це здатність людини чітко виділити проблему, яку необхідно розв'язати; самостійно знайти, обробити і проаналізувати інформацію; логічно побудувати думки, щоб переконати інших; мислити мобільно і бути відкритим до сприйняття думок інших, принциповим у відстоюванні власної позиції [1].

ТРКМ зорієнтована на співпрацю вчителя й молодшого школяра, діяльнішу участь самого учня, а також на створення комфортних умов, які знімають психологічну напругу. Працюючи за нею, школяр реалізує свої потреби й можливості, вчиться вирішувати свої проблеми самостійно, а також навчається способам оцінки власної діяльності. Використовуючи ТРКМ на уроках української мови та літературного читання, учитель

розвиває особистість молодшого школяра, у результаті чого відбувається формування комунікативної компетенції, що забезпечує комфортні умови для подальшої пізнавальної діяльності й самовдосконалення.

Уроки, на яких застосовується ТРКМ, – це уроки співпраці, пошуку й відкриттів. Кожен урок має нести в собі позитивний заряд, повинен бути насичений красою, любов'ю і радістю, а особливо уроки розвитку мовлення, на яких діти вчать висловлювати свої почуття, думки, будувати речення, писати перші твори.

В. Сухомлинський надавав особливої уваги розвитку самостійності, критичності мислення, активності школярів засобами літератури. Педагог наголошував, що справжнім можна вважати лише те навчання, яке має спрямованість на розвиток дитини, її мислення в активній діяльності в процесі пізнання [2].

Таким чином, застосування ТРКМ на уроках української мови та літературного читання в початковій школі дозволяє максимально підвищити ефективність освітнього процесу, дає можливість створити такі умови, коли всі учні залучаються до процесу пізнання світу, дослідницької творчої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давиденко О. М. Розвиток критичного мислення на уроках мови і літератури. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2005. № 2. С. 7-8.

2. Пометун О.І., Пилипчатіна Л. М., Суценок І.М., Баранова І.О. Основи критичного мислення: навч. посіб. для учнів старших класів загальноосвітньої школи. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 216 с.

3. Чабайовська М., Гаєвська Г., Гавриленко Н. Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Мальва – ОСО, 2015. 187с.

Олена Оробей,

студентка 4 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **Г.А. Удовиченко**, ст. викл. (БДПУ)

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У сучасній методиці викладання іноземних мов найбільш актуальним є питання формування комунікативної компетентності.

Розробкою проблеми комунікативності в процесі навчання іноземних мов займалися багато вчених і відомих методистів: Г.Уїдоусан, І.Литлвуд, Г.Гифо, О.Бігич, Ю.Пассов, С.Ніколаєва та ін. Інтерес до комунікативності не є випадковим, переваги методу безперечні, він набуває все більшого значення в шкільному навчанні іноземних мов. Практичне застосування комунікативного методу дає можливість розвинути здібності учнів початкової школи та активізувати їх творчі задатки [3].

Важливе значення також мають методичні прийоми у навчанні